

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

FELIX ADERCA

orașele scufundate

Prefață

ION HOBANA

NEMIRA

Cuprins

<i>Prefață</i> de ION HOBANA	5
Prolog	19
Agonia lui Pi	32
Orașul cu inima de foc	46
Între două timpuri	59
Povestea vieții e un cerc	71
Doctorul morții	86
Gazul 8	99
Camera cu vise	105
Noapte	118
Șarpele alb	133
Dreptul la crimă	147
Ultimul carnaval	161
Moartea orașelor	175
Două stele nevăzute	185
Răzbunătorul	192
„O“	212
Epilog	219

AGONIA LUI PI

O lovitură puternică de gong.

Întregul oraș de sticlă din fundul apelor răsună ca un gong el însuși, prelung, în ecouri care se repetă și nu vor să piară. Orașul Hawai, globul uriaș de cristal din adâncul Oceanului Pacific nu departe de insula Hawai, care fusese în epoca terestră o grădină caldă și îmbătătoare ca un paradis, se preschimbă într-un sunet unic, îndurerat, spăimântător, ca o veste fără grai. Toate laboratoarele, toate atelierile suprapuse în cele 80 de etaje până la mijlocul apelor, de unde începe imperiul talazelor reci, răsună – deodată – ținând îndelung prevestirea sonoră, ca o atenție încordată în fața unui cataclism.

Inginerul Whitt, directorul general al Capitalei și șeful laboratoarelor de Chimie de la etajul 40, tresare.

– Atât de curând? ...

Și aruncă o privire la pendula electrică din perete.
Ora 23.

De ce a sunat gongul cel mare sunetul cel mai grav? ... Să-i fie într-adevăr atât de rău Președintelui Omenirii, bătrânului Pi? ... Nu sunt nici două ore de când Comitetul politic care luase parte la reprezentăția de dans ritmic din Capitală a elevelor din Ceylan, orașul Alimentației, se bucurase de buna înfățișare a Președintelui. Bătrânul Pi, deși împlinise 39 de ani, respira aproape fără horcăituri și cu viteza aproape normală. O! Ce secături, conducătorii laboratoarelor de biologie! ... Nu sunt în stare să mențină egală un ceas măcar presiunea atmosferică a orașelor submarine!... Iar chirurgii, buni de spânzurătoare: să nu găsească ei un mijloc de a simplifica pompa aspiratoare-respingătoare a inimii! ... în ultimul secol viața s-a micșorat cu zece ani. Nimeni nu mai depășește vârsta de 40 de ani.

Aceste gânduri fulgeră toate în același timp prin mintea inginerului Whitt.

Dă deoparte foaia pe jumătate acoperită de semne și se ridică.

Neîncrederea în oamenii în subordine îl face să se-ntrebe, privind fix pendula, fără să vadă că timpul trecuse de 23:

– Să fie vreo greșeală la serviciul de comunicații al Președinției? ...

Și la acest gând încremenește cu ochii mari deschiși. Îi pare rău de bătrânul Pi, descoperitorul Formulei. Dar pieirea lui Pi înseamnă alegerea inginerului Whitt ca Președinte al Omenirii.

În drumul lui, Whitt știa că se afla totuși o mare piedică: Inginerul Xavier, conducătorul uzinelor și al Orașului submarin Mariana din apropierea minereurilor odinioară japoneze. O! Ar fi un dezastru să moară acum brusc, bătrânul Pi! Ar mai avea de trăit un an – răstimpul necesar lui Whitt pentru a experimenta Formula bătrânului în laboratoarele chimice și a anula astfel însemnătatea Orașului negru Mariana și a învechitelor lui ateliere.

Nu, nu se poate! Bătrânul Pi nu moare! Trebuie să fie o greșeală! ...

Inginerul Whitt intră în cabina întunecoasă. Semnalizează la Președinție și așteaptă. Trec astfel trei secunde, apoi încă două. Inginerul Whitt își spune că, dacă nu primește în zece secunde niciun răspuns, presupunerea lui se adevărește: bătrânului Pi nu i s-a întâmplat nimic, serviciul de comunicații a greșit gongul și a vestit convocarea inginerilor-șefi din cele patru Orașe în loc să vestească schimbul echipelor sau poate o inundație în vreun etaj cu peretele de cristal spart.

– Președinția, serviciul comunicațiilor! grăiește difuzorul.

Și pe discul de argint, învârtindu-se cu o viteză care-l preschimbă în oglindă, se ivește chipul palid, cu ochii mai mari ca de obicei, al inginerului Wann, de la Președinție.

– Ascultă, Wann, ce e pe la voi? ... Cine a bătut gongul mare? ... Cui i s-a urât cu traiul bun și i s-a făcut dor de cabinele înghețate de la etajul 80? ...

– Președintele în agonie. Veniți urgent. Scuzați. Dispar.

Chipul lui Wann se șterge de pe discul de argint, ca o vedenie de abur la o adiere rece ...

– Așadar e adevărat, șoptește inginerul Whitt și peste ochii lui mari, ca uriașe lentile magnetice, cade o beznă care e o și mai încordată cugetare.

Inginerul Xavier din Mariana nu putea fi împiedicat să se prezinte în fața Președintelui care agoniza în fotoliul lui, în camera Consiliului de la Președinție. Mariana, oraș în fundul Oceanului Pacific, din nefericire nu era despărțită de Capitala Hawai prin muntele submarin al niciunui Continent. Comuni-cațiile se făceau printr-un bulevard larg cu tripli pereți laterali, iar semnalizările sonore din Capitală se auzeau aproape tot atât de limpede și în Mariana.

Trecând atunci în biroul lui, inginerul Whitt fu izbit de indicațiile minutarelor de la pendulul electric, ca de semnele unei conștiințe: 23.4.

În câteva minute trenurile electrice care străbat distanțele intercontinentale vor fi în Hawai și Comitetul politic se va aduna în cabinetul Președintelui.

Când Whitt ajunsese la ascensoarele centrale ale Orașului care despart etajele de serviciu de etajele de locuit, fu izbit de zumzetele iuți ale mașinilor. Toate cabinele erau pline de oameni și toți se-n-dreptau spre marea piață de la întâiul etaj al Orașului, unde se afla Președinția.

Whitt, coborând fulgerător cu ascensorul lui particular, gândi cu amărăciune:

– Nu, nici în Hawai n-am izbutit să am oameni superiori! Încă nu s-au dezbatut de vechile apucături și sentimente! Tot senzaționali și zgomotoși! Nu s-au obișnuit încă să trăiască algebric și să cugete logaritmice. Ce însuflețire! Ce emoție! Ce zarvă! E ridicol... Ascensorul în coborâre se opri lin.

Inginerul Whitt ieși în piața iluminată. Trecu pe sub Portalul de Onoare și se-ndreptă, ocolind stația inginerului Waller, întâiul constructor de locuințe submarine, spre marea ușa care da în încăperile oficiale. Intră în grădina cu plantații de sticlă și oțel, de unde trecu apoi în geamlăcul circular. În fund făcea de gardă o femeie uriașă, de fel din Mariana, înarmată cu un revolver electric a cărui descărcare nu făcea zgomot și nici nu sfâșia carnea, ci oprea scurt bătăile inimii și paraliza pe loc circumvoluțiile creierului. La ivirea inginerului Whitt femeia uriașă se dete deoparte și, fără a rosti un cuvânt, deschise ușa pe care o păzea.

Whitt intră în salonul de marmură roșie, unde se aduna de obicei, înainte de a intra în sala de ședințe, Comitetul politic.

– Cum, numai dumneata? ... întrebă Whitt, întinzând o mână mică inginerului Filister, șeful laboratoarelor de alimentație din Ceylan, care, cu capul lăsat în piept, se rezemase de una din ușile mici, laterale. Ceilalți n-au venit? ... se miră Whitt.

Filister îi întinse mâna, iar cu cealaltă îi făcu semn să tacă: voia să asculte ce se petrecea în odaia

de alături. Whitt rămase locului, apoi se lăsă într-un fotoliu. Bănuiala, teama tainică îl rodeau iar. Gândi:

– Dar dacă totuși i se va propune lui Xavier președinția? ... Tehnica metalelor începe să fie mai însemnată pentru viața oamenilor decât chimia. Dacă se pune din nou problema evadării din fundul apelor? Orașul Mariana, de unde ar purcede noile mașini, ar deveni de fapt Capitala Omenirii, iar inginerul Xavier în chip firesc Șeful Suprem.

Inginerul Filister zise deodată cu glas puternic, părăsind locul unde ascultase:

– E de ne-nțeles cum bătrânul Pi, care părea să treacă peste patruzeci de ani, n-a putut ajunge măcar la această vârstă! ... Se instalaseră doar în odăile lui aparate noi pentru o presiune atmosferică mai constantă i se crease chiar aci o variație a temperaturii trimestrială, asemănătoare celor patru anotimpuri terestre, ca organismul lui să se bucure în sfârșit de un mediu mai prielnic. Toți eram încredințați – și noi cei din Comitetul politic și Olivia, fata lui – că-l vom duce în felul acesta pe bătrânul Pi cel puțin până la 50 de ani. Era vârstă mijlocie la care mureau oamenii submarini nu de mult.

– Crezi că e vreo mână criminală la mijloc? ... întrebă inginerul Whitt.

– O! Nu! ... Asta nu! ... Nu văd cine ar urî pe bătrânul Pi și de ce i-ar fi scurtat viața. Mai cu seamă acum, când se știe că lucra la descompunerea atomului și captarea energiei electrice intersubstanțiale.

În aceeași clipă ușa dinspre camera unde zăcea bătrânul Pi se deschise și în prag se ivi Olivia. Aruncă o privire înfrigurată în jur și întrebă mai mult cu răsuflarea, ca și cum prezența inginerului Filister de la Alimentație și a inginerului Whitt de la Chimie o interesa mai puțin:

– Xavier din Mariana n-a venit?

– Suntem noi, de la Chimie și Alimentatie, răspunse Whitt cu glas liniștit. Dacă situația e gravă, nu-nțeleg de ce să mai așteptăm pe Xavier.

– Nici Manido de la Electricitate n-a venit, zise Filister, arătând pendula. E 23.28. Să mai adăstăm două minute. Se poate? ...

Olivia, într-o rochiță galbenă care lăsa vederii picioarele de la genunchi până-n sandale și brațele oacheșe de la umeri până-n vârful degetelor, închise pleoapele mari peste ochii negri – și plânse. Lacrimi mari, ca boaba de diamant lichid, se scurseră pe obraji. Liniile subțiri, abia vizibile, ale sprâncnelor se-ncruntară, apoi cu mâna dreaptă, acum ostenită, fără nicio grabă își privi zuluful negru, bogat care-i căzuse în ochiul stâng.

– E tot barbară... gândi Whitt, admirând culoarea bine pigmentată a pielii pe care celelalte femei submarine, albe, o prăjeau zadarnic la razele ultraviolete ale lămpilor de cuarț. Are pleoape, sprâncene și cărlionți adevărați!... se minună el încă o dată, căci femeile submarine, ca și bărbații, de multe mii de ani își pierduseră pielița ochilor și sistemul capilar de care ființa lor nu mai avea nevoie. Această

fecioară de 13 ani trebuie să fie păroasă toată ca o maimuță! se indignă Whitt.

Dar își păstră seninătatea.

Chipul Oliviei nu era atât de mare, nici ovalul feții atât de puhav ca al celorlalte ființe submarine, iar trupul ei avea o sprinteneală, mijlocul prelung, o mlădiere care amintea tigrii în salt și desenele zeitelor de pe vasele străvechi ale grecilor.

– De ce mireasă arhaică voi avea parte..., gândi fără voie inginerul Whitt și o căldură neobișnuită îl încinse, furnicându-i pielea netedă și albă. Cum de s-a ivit din sângele bătrânului Pi și al fetei fostului Președinte aceasta veveriță-n galben? ... se întrebă mai departe și măsură cu ochii mari, deschiși, buruiana tânără care trecea într-o aromă ancenstrală de floarea-soarelui agățată de soare.

Difuzorul de pe scrin intră în funcție și fluieră limpede două puncte și o linie.

– Vorbește Xavier!... Semnalul orașului Mariana! ... zise Olivia și din două salturi fu alături de difuzor.

Se aplecă peste discul care se învârtea strălucitor și pe care trebuia să se ivească chipul cunoscut al lui Xavier.

– Nu, e semnalul Cap-Verde din Atlantic, e Electricitatea, răspunse Filister, apropiindu-se și el, uimit de acest semnal neașteptat. Noi îl așteptăm pe Manido aici și lui îi arde acum de conversație!

– Nu e Manido, e Xavier!... se-mpotrivi Olivia.

Ochii lui Whitt, care parcă se măriră și mai mult, o cuprindeau acum toată înlăuntrul lor, prea Resufletesc.ru oameni și cărți

– Atunci care e semnalul lui Xavier? ... șopti Olivia cu răsufllarea tăiată, simțind că fluidul ochilor lui Whitt o amețea.

Și lăsa privirea în jos, spre a-și regăsi sufletul destrămat.

Whitt făcu un pas către difuzor, înspre Olivia, și răspunse:

– Orașul Mariana are alt semnal: o linie și două puncte.

Fiica Președintelui voi să răspundă.

– Domnișoară Olivia!... grăi deodată glasul gros al unei femei care întredeschise o ușă. E nevoie de dvs. Vă poștește domnul doctor Harwester.

– Scuzați!... ridică iar pleoapele Olivia către Whitt și, făcând cu grație ușoară o reverență ca de dans, plecă repede în biroul tatălui ei.

Whitt gândi:

– Fata Președintelui are în sânge toate prejudecățile. Salută ca-n mileniile terestre, în epoca monarhiei absolute. Parcă ar fi o domnișoară de la curtea regilor Franței, Ludovic al XIV-lea, al XV-lea, al XVI-lea...

Difuzorul fluieră iar, de două ori.

Și începu să vorbească repede, sacadat și rece:

– Aici marea centrală electrică din Cap-Verde, Generatorul A. Vorbește Santio, ajutorul directorului general Manido. La trei minute după

semnalul gongului grav, directorul general Manido s-a sinucis, scurtcircuindu-se cu voltajul maxim.

Viteza de învârtire a discului arăta un chip mare, oval, cu ochi uriași deschiși, oblici. Nicio fibră a feței nu clintea, în afară de buze care se mișcau parcă automat. Santio voi să vorbească mai departe, dar fu întrerupt de Filister care dând semnalul Hawai – trei puncte – strigă-n microfon mai puternic decât era nevoie:

– Se aude? ... Manido a murit de voia lui? E sigur, Santio? ... N-a fost curentat din greșeală? ... S-a mai întâmplat și cu alții în Cap-Verde...

– Nicio greșeală. S-a sinucis.

– A lăsat vreo scrisoare? ... întrebă Whitt cu glas calm în microfon, știind că un document scurt e mai prețios decât o palavrageală lungă.

După o clipă de tăcere Santio, cu chipul o secundă încrunțat pe oglinda discului, mărturisi repede:

– Nu, n-am cercetat, domnule Whitt! ... Să arunc o privire în odaia lui de lucru. Nu părăsiți locul. Mă-ntorc îndată.

Chipul mongoloid al lui Santio se șterse de pe metal, ca o umbră.

Filister fu și el surprins de întrebarea lui Whitt. După o clipă de reculegere șopti:

– Nu se poate să nu fi lăsat ceva! ... Manido era de o extraordinară corectitudine. Cel puțin o notă sumară asupra situației generale a Generatorilor, asupra ultimelor lui observații și calcule cu privire la mișcarea apelor, vreun proiect, vreo recomandare...